

i gubitke prihvate kao neke neizbježne nuzgredne pojave, nego li da u sadašnjoj fazi pripuste kritička pitanja, koja bi mogla oslabiti tempo i elan hoda.

U stvari riječ kriza nema nipošto smisao neizbježne katastrofe, koja joj se pridijeva. Bolesnik koji je uhvatio upalu pluća poslije nekoliko dana nalazi se u krizi, u kojoj pada odluka, da li će bolest dovesti do komplikacija ili će jednostavno voditi do glatkog ozdravljenja. Oba su ishoda moguća: mnogo ovisi o tome da se bolest na vrijeme uoči i da se s njom pravilno postupa. Tko ne želi krizu fatalistički prihvatiti nego je želi usmjeriti prema ozdravljenju i obnovi, taj treba prije svega da napravi jasnu dijagnozu koja ne preza ni pred neugodnim istinama. Samo tako je moguće upotrijebiti pravilna sredstva i izbjeći pogiblima.

Preveo o. F. CAREV

OLTAR — ŽRTVENIK ALI MIZA?

Koncilaska obnova je prinesla vrsto sprememb v naše doslej ustaljen oversko življenje. Toliko stvari se je v zadnjem desetletju spremenilo v Cerkvi, da zares lahko zapišemo, da je Cerkev dobila novo lice in novo podobo.

Med najbolj vidne spremembe sodi novi liturgični oltar obrnjen proti vernikom v Cerkvi. Večina duhovnikov se je ogrela za novi oltar. Postopki različnih dušnih pastirjev so bili tudi temu primerno različni, nekateri tudi zgrešni. Nekateri so enostavno stari oltar zamenjali za novega, toda večina je venderle novi oltar postavila bliže ljudstvu, stari pa je postal shramba za Najsvetejše, skratka prelevil se je v tabernakelj, oziroma postal je povečani tabernakelj. Nekatere zasilne rešitve so bile tudi zelo nerodne. Ponekod, kjer je bil majhen prostor v prezbiteriju, je prišlo do velike tesnobe, ko se je vrnil med obhajilno mizo in prešnji oltar še novi liturgični oltar. Ponekad so bili ti oltarji čisto navadne mize, tako da je bilo upravičeno godrnjanje vernikov zaradi take, njim povsem nerazumljive, zamenjave. Nekje je baje škof pogledal pod oltarne prte in je zagledal lep kup zložene opeke, na katero je župnik zložil nekaj desk in si je tako za birmo sam postavil oltar obrnjen proti ljudstvu. Opravičeval se j s stisko, v katero je zašel zaradi prekratkega časa. Sprememba je zares prišla tako naglo, da ni bilo moč v tako kratkem času preskrbeti dostojno in lično izde-

lane oltarje. In še to je vredno zraven omeniti: Večina oltarjev je iz lesa in predstavljajo prav za prav le mizo zadnje večerje. Seveda je Jezus pri zadnji večerji svojo prvo nekrvavo daritev opravil tudi pri čisto navadni mizi, ki po naših pojmih še morda miza ni bila. V prvih desetletjih Cerkve so bile take »mensae« povsod v navadi. Toda kakor hitro so kristjani začeli graditi cerkve, so s tem vred postajali tudi oltarji kamniti in tako bolj podobni nekdanjim žrtvenikom. Nazadnje je veljal predpis, da mora vsaj menza biti kamnita in da mora imeti v sredi grobek s svetimi relikvijami. Po II Vatikanskem zboru pa se je spet uveljavil nekdanji leseni oltar, ki je predvsem miza. Toda vprašanje še vedno obstoji: Kaj naj bodo naši oltarji ali mize ali resnični žrtveniki? Sv. maša je Kristusova novozavezna daritev in hkrati tudi obnova zadnje večerje. Pri tej daritvi gre zares za obed, saj je Kristus dejal: »Vzemite in jejte«. Toda v isti sapi je še pristavil: »To delajte v moj spomin«. Potemtakem je sv. maša tudi spominska daritev, in bi bilo zelo narobe, če bi hoteli iz svete maše narediti le »obnovljeno zadnjo večerjo«. To tako im tako obhajmo na Veliki četrtek vsako leto v dostojno počastitev ustanovitve Najsvetejšega oltarskega zakramenta in daritve Nove zaveze. Med letom pa je v ospredju Kristusova žrtev na kalvariji, s katero tudi vsi verni sodelujejo po udeležbi pri sv. maši. Iz tega razloga bi bilo bolj primerno, če bi bili novi oltarji bolj žrtveniki in manj mize. Zato se lahko priporoča vsem tistim, ki so si že postavili leseno oltarje, obrnjene proti ljudstvu, da bi jih v doglednem času zamenjali s kamnitimi, seveda s kvalitetno izdelanimi kamnitimi oltarji. Leseni liturgični oltarji so lahko samo zasilna in začasna rešitev. Morda tega ali onega moti izraz »žrtvenik«, ker preveč spominja na poganske žrtvenike in smo zato katoličani raje govorili o oltarjih. Toda kaj so prav za prav naši oltarji? Mar niso pravi in resnični žrtveniki? In mar ne predstavljajo živi žrtvenik, ki je Kristus sam? Prav to je odločilni razlog, zaradi katerega menim, da so leseni oltarji manj primerni.

Kaj je torej žrtvenik? — V vseh verstvih je žrtvenik središče bogočasja. (Hebrejski zaba' h = žrtvovati, darovati je koren za žrtvenik = mizbe a'h). Žrtvenik je namreč v Stari zavezi vedno pomenil znamenje božje prisotnosti. Mojzes tako pominje žrtvenik, zato polovico krvi zliva na oltar, z drugo polovico pa škropi svoje ljudstvo, ki tako vstopa v občestveno razmerje s svojim Bogom. Zato ni nič čudnega,

da so tudi pozneje kristjani svoje tabernaklje povezali z žrtvenikom, kajti oboje je pomenilo božjo prisotnost. Zgrešeno je postavljati tabernakelj v nekem skritem kotu daleč proč od oltarja. Tabernakelj naj bi bil tudi pri novih liturgičnih oltarjih čisto blizu žrtvenika. Zelo dobro rešitev za to imajo dominikanci v svoji novi cerkvi v Zagrebu v Maksimiru. Tabernakelj in krsni kamen si stojita diagonalno nasproti, v sredi pa je oltar. Med oltarjem in tabernakljem in med oltarjem in krstnim kamnom ni več razdelje kot dva dobra koraka.

V Skrivnostnem Razodetju apostola Janeza je govora o zlatem žrtveniku (Raz. 6, 9) okoli katerega so zbrani številni mučenci in katerega vonj je Bogu edino prijetan. To je novozavezna daritev Kristusa. Naši novozavezni oltarji so samo krhka podoba tega živega oltarja pred Vsevečnim. Tudi pontifikalni obred posvetitve jasno govori: »Žrtvenik — to je Kristus«. In zato naj bodo naši novi oltarji res taki, da bodo dostojno predstavljati Kristusa. In prav iz tega razloga naj bi se vsi dušni pastirji odločili za kamniti oltar, ki lahko ima sicer podobo mize, a je vendar v prvi vrsti novozavezni oltar — žrtvenik.

Vilko ŠOLINC

U vezi s položajem tabernakula, o čemu je govor u ovom članku, skrećemo pažnju čitaocima na odredbe instrukcije »Eucharisticum mysterium« (br. 52—57).

(Opaska Uredništva)

MRLJA NA LICU CRKVE U HRVATSKOJ

Na kraju trećeg zasjedanja II Vatikanskog sabora, dok sam u crkvi sv. Petra prisustvovao promulgiranju konstitucije o Crkvi, bio sam neobično radostan. Slušao sam tekst što ga je objavljivao generalni tajnik Msgr. Pericle Felici. Posebno su me pogodile riječi: »Ecclesia est in Christo veluti sacramentum seu signum et instrumentum intimae cum Deo unionis **totiusque generis humani unitatis**. — Crkva je u Kristu kao sakrament ili znak i sredstvo najtješnjeg sjedinjenja s Bogom i **jedinstva cijeloga ljudskoga roda**« (»Lumen gentium« 1). Shvatio sam te riječi kao poticaj s neba. Učinilo mi se da je blizu čas kad će i Crkva u Hrvatskoj postati monolitna Božja zajednica, znak, uzor i sredstvo jedinstva vjernika, a malo po malo i nevjernika. Ponadao sam se